

ВОЕННА АКАДЕМИЯ „ГЕОРГИ СТОЙКОВ РАКОВСКИ“
1504, София, бул. „Евлоги и Христо Георгиеви“ № 82,

Рег. № _____ / _____. 2019 г.
Екз. № _____

РЕЦЕНЗИЯ

от полковник доцент, доктор Петър Симеонов Христов,
началник на катедра „ВВС и ПВО“, факултет „Командно-щабен“,
Военна академия „Георги Стойков Раковски“,

Област на висшето образование: „Сигурност и отбрана“;
Професионално направление: „Военно дело“;
Научна специалност „Организация и управление на Въоръжените сили“.

на научните трудове, представени по конкурса за заемане на академична длъжност „доцент“, за военнослужещ в катедра „Съвместни операции и подготовка“ на факултет „Национална сигурност и отбрана“ във Военна академия „Георги Стойков Раковски“ по научна специалност „Организация и управление на въоръжените сили“, област на висше образование „Сигурност и отбрана“, професионално направление „Военно дело“ по учебни дисциплини: „Оперативно изкуство в съвместни и многонационални операции“, „Планиране на операции в НАТО“, „Операции в отговор на кризи“ и „Информационни операции“. Конкурсът е обявен със заповед на Министъра на отбраната № ОХ – 460/16.05.2019 г. и обнародван в Държавен вестник брой – № 51/28.06.2019г.

Съставът на Научното жури е определен със Заповед на Началника на Военна академия „Г. С. Раковски“ № СИ29-РД03-206/07.10.2019 г..

Единствен кандидат за участие в конкурса е подполковник д-р Живко Добрев Желев, главен асистент в катедра „Съвместни операции и планиране“ при факултет „Национална сигурност и отбрана“ на Военна академия „Г. С. Раковски“.

1. Кратки биографични данни и актуалност на предложените научни трудове:

Кандидатът за академичната длъжност „доцент” Живко Добрев Желев е роден на 21 май 1975г. в град Ямбол.

В периода 1994-1999 г. завършва ВВУАПВО „Панайот Волов” – гр. Шумен, специалност „Земна артилерия и ПТУР”, с образователно-квалификационна степен „бакалавър” военно дело, квалификация – „Офицер военно дело“ и гражданска квалификация – „Инженер по електронно изчислителна техника“. В периода от 2009 г. до 2011 г. се обучава и завършва Висше образование, магистър по военно дело – Военна академия „Г. С. Раковски” – гр. София по специалност „Организация и управление на оперативно-тактическите формирования от Сухопътни войски” с квалификация – Офицер за оперативно-тактическите звена на въоръжените сили на Република България.

От 12.08.1999 г. до 2012 г. заема различни командни и щабни длъжности във формированията на Българската армия.

В периода 2012 – 2014 г. е докторант - редовна форма обучение в катедра „Оперативно изкуство” на ВА „Г. С. Раковски”, като от септември 2014 година придобива образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Организация и управление на въоръжените сили“.

От 23.12.2014 г. – асистент в катедра „Оперативно изкуство“ на Военна академия „Г. С. Раковски”, от 01.02.2016 г. до 04.07.2016 г. – главен асистент в катедра „Оперативно изкуство“ на Военна академия „Г. С. Раковски”, от 04.07.2016 г. – главен асистент в катедра „Съвместни операции и планиране“ на Военна академия „Г. С. Раковски”.

Научноизследователската и преподавателска дейност на кандидата за конкурса е насочена основно в областта на създаване и разширяване на научното познание за многопосочните и динамични промени в съвременната интегрирана среда за сигурност и необходимостта от ефективно използване на оперативните формирования в многонационални и съвместни операции, в операции в отговор на кризи, в информационни операции и планиране на операциите в НАТО.

Актуалността, на разработваните от кандидата и предложени за участие в конкурса и рецензиране трудове, произтича от необходимостта да се извърши едно по-пълно и всеобхватно изследване на оперативното използване на формированията, като се акцентира на необходимите оперативни способности, способностите за планиране и подготовката за участие в изпълнение на различни по характер мисии.

Приносите от извършените научни изследвания от кандидатът в конкурса способстват за допълване и доразвиване теорията за съвременните операции, осигуряване на управлението на силите и ефективното противодействие на актуалните заплахи. Научно-приложната стойност на представените за рецензиране трудове от главен асистент, подполковник Живко Добрев Желев е фокусирана върху разширяването на теоретичните познания за фундаменталните и традиционни принципи при планиране и използване на военните формиранията в различен по формат операции и обобщаване на опитът през годините.

Динамичната среда за сигурност предоставя възможности за научни изследвания и интерпретации, в търсенето на възможности за въвеждане на противостоящите сили в заблуждение, баланс между бойните загуби и ресурсите за провеждане на съвместни операции.

2. Общо описание на представените по конкурса материали (монография, книга, глави от колективни трудове, студия, статии и доклади) и кои трудове от представените от кандидата се приемат за оценка от рецензента.

Участникът в конкурса - подполковник д-р Живко Добрев Желев е представил за рецензия 26 публикации в обем от 336 страници. От представените 26 заглавия, 22 са авторски и 4 в съавторство. Научните публикации в съавторство са придружени от надлежно изготвени и подписани разделителни протоколи.

От Справката за изпълнение на минималните национални изисквания за заемане на академична длъжност „доцент“ е видно, че предложените за рецензиране научни трудове от кандидата не повтарят тези предложени в процедурата за придобиване на ОКС „доктор“. Този факт ми дава основание от предложените за рецензиране от подполковник д-р Живко Добрев Желев 26 труда с общ обем от 336 страници, за рецензиране да приема всичките 26.

Представените публикации (съгласно „Списък на научната продукция на подполковник д-р Живко Добрев Желев“) могат да се класифицират както следва:

- монография – 1 брой – [3.2], с обем от 140 страници;
- статии – 10 броя [21 до 30], с обем от 88 страници;
- доклади – 15 броя [6 до 20], с обем 108 страници.

По място на публикуване:

- статии в национални списания – 8 броя [21 до 28];
- статии в международни списания – 2 брой [29 и 30];
- научни трудове на ВА „Г. С. Раковски” – 18 броя;
- научни трудове на НВУ „В. Левски” – 4 броя.
- други -4 броя.

По езика, на който са написани:

- на български език – 24 броя;
- на английски език – 2 броя [29, 30].

По брой на съавторите:

- самостоятелни – 22 броя;
- като съавтор – 4 броя.

3. Обща характеристика на научноизследователската, научно-приложната и педагогическата дейност на кандидата

Представените за рецензиране трудове на главен асистент, подполковник д-р Живко Добрев Желев са в областта и проблематиката по специалността на конкурса за заемане на академична длъжност „доцент” в област на висше образование „Сигурност и отбрана”, професионално направление „Военно дело”, научна специалност „Организация и управление на въоръжените сили”, учебни дисциплини: „Оперативно изкуство в съвместни и многонационални операции“, „Планиране на операции в НАТО“, „Операции в отговор на кризи“ и „Информационни операции“.

Рецензираните публикации са публикувани в специализирани научни издания: списание „Военен журнал”; списание „International Journal of Advanced Research”; Годишна научна конференция на Военна академия „Георги Стойков Раковски“, Годишна научна конференция на Факултет „Командно-щабен“ и Годишна университетска научна конференция на НВУ „Васил Левски”.

Стилът на кандидата е академичен, задълбочен, разбираем и достъпен.

При първоначалното запознаване с научната продукция на подполковник д-р Живко Добрев Желев прави впечатление прилежната подредба на документите, включително и тяхната еднообразна номерация съобразени с изискванията на настоящия Закон за развитие на академичния състав в Република България. Заслужава внимание и новият момент, регламентиран в споменатия Закон, а именно Справката за изпълнение на националните минимални изисквания (съгласно чл.2 б, ал. 2 и ал. 3 от Закона за развитие на

академичния състав в Република България). От представената Справка е видно, че броят точки в групите с показатели, за всеки от представените научни трудове отговарят и надхвърлят изискванията за заемане на конкурсната длъжност.

Кандидатът е представил трудовете си в различен формат, организирани в няколко основни тематични области, (*съгласно приложения списък „Резюмета на научните трудове за рецензиране“*):

- **генериране на нови знания и умения** в сектора за сигурност и отбрана [1, 3, 7.25, 7.26, 7.27].

Централно място в тази група трудове, естествено заема монографичният труд озаглавен „Информационни операции и информационно въздействие.“.

Представената монография разкрива същността и съдържанието на оперативното използване на информационното въздействие, като елемент от общата теория за оперативното изкуство и част от съвместната операция. Задълбочено и подробно са разкрити историческите аспекти и периодизацията на оперативното изкуство, като са представени и анализирани вижданията на различните световни теоретични школи. В логическа обвързаност и последователност са анализирани и изследвани процесите и дейностите, свързани с планиране и провеждане на информационни операции.

Цялостният прочит на монографичния труд допълва и разширява знанията, свързани с възможността за използване на информационни въздействия в провеждането на съвременна операция – самостоятелно или съвместно. Едновременно с това се дава една оценка на влиянието и зависимостта на различни аспекти на оперативните отбранителни способности от „информираността“.

Останалите трудове от тази тематична област също обогатяват и допълват теорията и биха могли да се използват при разработване и преглед на доктринални и тактически публикации, определящи използването на информационни подходи в операциите.

- **доразвиване на теоретичните и практическите постановки**-[7.6, 7.7, 7.15, 7.23, 7.26] по отношение на функционирането на системата за информационно въздействие при участие в операции.

Тези трудове дават теоретични знания и практико-приложни умения по въпросите, свързани с възможностите за съвместяване на смъртоносно и не смъртоносно въздействието върху противостоящите сили, от различни компоненти участващи в съвместните операции.

- създаване на стройна система от теоретични обобщения и предложения по използването на формиранията от Въоръжените сили в информационни операции и развитие на оперативни способности базирани на дезинформационни подходи за неутрализиране на нетрадиционни заплахи [3, 7.25, 7.27].

- продължена е работата на главен асистент, подполковник д-р Живко Желев по темата на неговата докторска дисертация „Усъвършенстване участието на въоръжените сили на Република България в информационни операции в многонационална среда“ и тази тема е развита като централна или като аспект в част от публикациите, представени за рецензиране [3, 7.25, 7.27, 7.16, 7.17, 7.18].

Този факт сам по себе си красноречиво свидетелства за устойчивостта на научните интереси на кандидата за академичната длъжност „доцент“ в научната и образователната област на конкурса, намерили отражение в неговите научни и методически разработки.

4. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата

Представените за рецензиране монографичен труд, доклади на научни конференции и статии в научни списания са разработени на високо научнотеоритично ниво, позволяващо на кандидата в конкурса да доразвива научната теория, която не само описва, но систематизира, обобщава и предлага промени.

От представената творческа автобиография е видно, че главен асистент, подполковник д-р Живко Желев е назначен на преподавателска длъжност от 2014 г. като асистент в катедра „Оперативно изкуство“ на Военна академия „Г. С. Раковски“, от 01.02.2016 г. до 04.07.2016 г. – главен асистент в катедра „Оперативно изкуство“ на Военна академия „Г. С. Раковски“ – София, а от 04.07.2016 г. – главен асистент в катедра „Съвместни операции и планиране“ на Военна академия „Г. С. Раковски“. От тогава той участва в учебния процес и извършва преподавателска дейност по следните учебни дисциплини: „Оперативно изкуство в съвместни и многонационални операции“, „Планиране на операции в НАТО“, „Операции в отговор на кризи“ и „Информационни операции“, както и в курсове и магистърски програми в професионално направление „Национална сигурност“.

От направената справка за годишната аудиторна учебна заетост се вижда, че главен асистент, подполковник д-р Живко Желев има висока аудиторна

заетост което удовлетворява изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане и изискванията на Заповед № ОХ-986/06.12.2018 г. на Министъра на отбраната на Република България за участие в конкурса.

Кандидатът в конкурса - има успешно ръководство, обучение и защита на 14 (четирнадесет) дипломанти.

5. Основни научни резултати и приноси

Основните приноси на кандидата - подполковник д-р Живко Желев са с научен и научно-приложен характер и могат да се формулират по следния начин:

Като научни приноси, свързани с обогатяване на съществуващи знания:

1. Разкрити и обосновани са принципите и подходите за развитие на манипулативни технологии за информационно въздействие в съответствие със съвременните изисквания и са представени насоки за модернизация и области за придобиване и поддържане на способности за провеждане на информационни операции. [3, 7.25, 7.27].

2. Генерирани са нови знания и умения в областта сигурност и отбрана, като са разширени теоретичните постановки по отношение на въздействието и влиянието на информацията върху основните оперативни фактори.[3, 7.25, 7.27, 7.16, 7.17, 7.18].

3. Доразвита и обогатена е теорията за оперативното използване на военните формирования в операции от съюзен или коалиционен характер [7.16, 7.17, 7.18].

4. Обогатени и разширени са теоретичните схващания и постановки свързани с категорията „информационно въздействие“ и са изведени връзките с бойната и националната мощ. [1, 3, 7.25, 7.26, 7.27].

Като научно-приложни приноси приемам:

1. Извършена е теоретична обосновка и са предложени възможностите за съвместяване на смъртоносно и не смъртоносно въздействието върху противостоящите сили, от различни компоненти участващи в съвместните операции. [7.6, 7.7, 7.15, 7.23, 7.26].

2. Формулирана е възможността на въоръжените сили за участие в информационните операции като основа на съвременните оперативни способности, като се обогатява теорията на военното изкуство за действия в нестабилна обществена среда. [7.5, 7.8, 7.20, 7.26].

3. Предложени са способности за въвеждане на противостоящите сили в заблуждение [7.1, 7.9, 7.11, 7.21, 7.22, 7.28].

6. Оценка на значимостта на приносите за науката и практиката

В предоставените ми за рецензиране материали е видно приложението на резултатите от научноизследователската и преподавателската дейност на кандидата в конкурса - главен асистент, подполковник д-р Живко Добрев Желев.

7. Оценка в каква степен приносите са дело на кандидата

Главен асистент, подполковник д-р Живко Желев е основен автор в по-голямата част съвместните публикации.

8. Критични бележки за рецензираните трудове

Към представените за рецензиране материали могат да се отправят и някои критични бележки и препоръки:

- в оформянето на материалите за участие в конкурса и в част от трудовете има неточности, повторения и редакционни грешки, които не намаляват научната им стойност, но влошават възможностите за бързо възприятие;

- списъкът на използваната литература в част от публикациите не е оформен съгласно изискванията на Стандарт за библиографско цитиране – БДС/ISO 690:2011;

- от представените за рецензиране трудове се вижда, че малка част от тях са от участия на кандидата в конференции и други научни форуми с международно участие (2 броя).

Посочените пропуски носят в по-голямата си част технически характер и не намаляват стойността на резултатите, постигнати от кандидата. Те показват способността му да разработва самостоятелно и в екип въпроси, важни за теорията и практиката на сигурността и отбраната на съвременната държава в динамично променящата се среда за сигурност.

9. Лични впечатления и други въпроси, по които рецензентът смята, че следва да вземе отношение

Познавам подполковник д-р Живко Желев от 2012 г., в качеството му на докторант редовна форма на обучение. Впечатленията ми са, че същият е професионалист в своята област, колегиален и коректен офицер и колега. Не изпитва неудобство да задава въпроси и винаги се стреми да си изясни неясните моменти и детайлите в даден проблем. Авторитетът му сред колеги и обучаеми е висок, предвид доказаните нива на познания и стремеж за усъвършенстване в теоретичната подготовка и практиката. Уверен съм, че подполковник д-р Живко Желев работи усърдно за своята преподавателска перспектива и е добър пример за своите колеги и обучаеми слушатели и студенти.

Считам, че трудовете са самостоятелно дело на кандидата и успешно защитават претенциите за научни резултати и приноси.

10. Заключение

Предоставената от кандидата в конкурса за главен асистент, подполковник д-р Живко Добрев Желев документация и научна продукция отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане Закона за развитие на академичния състав в Република България и регламентираните в тях минимални национални изисквания за заемане на академична длъжност „доцент“ във ВА „Г.С.Раковски“.

Оценката ми за научните трудове на подполковник д-р Живко Добрев Желев, единствен участник в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ (обявен в Държавен вестник брой – № 51/28.06.2019г.) за военнослужещ, в област на висше образование „Сигурност и отбрана“, професионално направление „Военно дело“, научна специалност „Организация и управление на въоръжените сили“, учебни дисциплини : „Оперативно изкуство в съвместни и многонационални операции“, „Планиране на операции в НАТО“, „Операции в отговор на кризи“ и „Информационни операции“ е **„положителна“**.

11. Оценка на кандидатите

Предлагам на уважаемото Научно жури по конкурса да класира кандидата, главен асистент, подполковник д-р Живко Добрев Желев и да

предложи на факултетния съвет при факултет „Национална сигурност и отбрана” на ВА „Г.С.Раковски” да **бъде избран и да заеме академичната длъжност „доцент”** в област на висшето образование „Сигурност и отбрана”, професионално направление „Военно дело”, по научна специалност „Организация и управление на въоръжените сили” в катедра „Съвместни операции и подготовка” от факултет „Национална сигурност и отбрана ” на ВА „Г.С.Раковски”- гр. София.

30.10.2019 г.

Рецензент:

гр. София

полковник доц. д-р.

ПЕТЪР ХРИСТОВ